

מזיכרונותיהם של מנחם מאיר ופרדריק ריימס על הבריחה מצרפת לשווייץ

בעוד בעלות הברית עוסקות בהכנות האחרונות לקראת פלישתן ליבשת (שעתידה להיערך ב- 6 ביוני 1944), גילתה משטרת וישי בטולוז כי בשאטו דה לאראד נמצאים ילדים יהודים. כשנודע הדבר לארגון ה-OSE, החליטה אנדרה סלומון - שהיתה מהפעילים המרכזיים בארגון - להוציא אותנו מיד מן המקום ולהבריח אותנו לשווייצריה. בראשית חודש מאי נסענו בשמות בדויים להרי האלפים הצרפתיים, למטרת נופש והבראה כביכול. בקבוצה היו כחמישה עשר ילדים שנסעו בליווי של כמה נשים חברות ה-OSE, שפעל אז במסגרת המחתרת היהודית "השישית" ("Sixieme"). לצערי אינני זוכר את שמותיהן. גם מהנסיעה עצמה אינני זוכר פרטים רבים. זכורה לי רק התחנה הראשונה בעיר ליון, שבה לנו בחדר גדול מוקף מראות ענקיות וזילונות כבדים בצבע אדום. אנדרה סלומון השלימה לי את תמונת ההברחה המקוטעת שנים רבות לאחר מכן, בשנות השמונים של המאה הקודמת, כשנפגשנו בירושלים. היא סיפרה כי לאחר ניסיון נפל בחציית הגבול, נסענו ברכבת לכיוון העיירה אנמאס (Annemasse), הגובלת עם שווייצריה. באחת מתחנות הביניים ירדנו מהרכבת וצעדנו ברגל לכיוון הגבול. הגסטפו ושומרי הגבול הגרמנים ארבו בכל מקום, ומעשיהן של המלוות היו כרוכים בהרבה אומץ ותושייה. אני זוכר את ההליכה המהירה בתוך יער אפל, בליווי המדריכות ומבריה גבול. ברגע מסוים אמר המבריה: "הנה הגבול. בצד השני של הגדר - שווייצריה", וניתנה לנו הוראה לזחול מתחת לגדר. עשיתי כפי שציוו עלי, וכאשר התרוממתי - עמד לפניי חייל. הייתי בהלם; הוא לבש מדים ירוקים, והייתי משוכנע כי זהו חייל גרמני. חבל שלא טרחו להסביר לנו כי גם לשומרי הגבול השווייצרים יש מדים ירוקים! שומרי הגבול העבירו אותנו למעין מרכז קליטה ומיון בז'נווה, "קלאפארד" (Camp de triage Claparède). כך נחלצתי מציפורני הנאצים. היה זה בצהרי יום חמישי, 25 במאי 1944 (ג' סיוון תש"ד).

מקור: מנחם מאיר ופרדריק ריימס, "האם העצים פורחים אצלכם?". יד ושם, ירושלים 2000, עמ' 119-120.